

Den 17. november 2008
J.nr.: 2008-602-00005
Sagsbehandler: Neel Pryds

N O T A T
om
Europarådets Konvention om Adoption af Børn

1. Indledning

Europarådet har udarbejdet en ny konvention om adoption af børn til afløsning af Europarådets adoptionskonvention fra 1967. Baggrunden for dette er, at 1967-konventionen er utidssvarende på flere områder.

Konventionen åbnes for undertegnelse den 27. november 2008, hvor det forventes, at en række lande vil undertegne den.

1967-konventionen trådte i kraft i Danmark den 13. januar 1979. Konventionen gælder for Færøerne men ikke for Grønland.

2. Gældende ret i Danmark om adoption

Adoption er i Danmark reguleret ved adoptionsloven (lovbekendtgørelse nr. 928 af 14. september 2004 med senere ændringer). Loven indeholder bl.a. regler om betingelser for adoption, om retsvirkningerne af adoption, om ophævelse af adoption, om formidling af adoptioner og om adoptionsmyndighedernes opgaver.

Det er efter loven en grundlæggende betingelse for adoption, at adoptionen er til gavn for barnet. Vurderingen af, om en adoption er til gavn for barnet, sker på baggrund af en undersøgelse af barnets og adoptantens forhold.

Adoptionsloven indeholder regler for behandlingen af både sager om nationale adoptioner og om internationale adoptioner.

De forskellige adoptionstyper (stedbarnsadoption, familieadoption og fremmedadoption) kan alle – afhængigt af barnets oprindelse – være såvel internationale som nationale.

3. Internationalt samarbejde om adoptioner

3.1. Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen har til formål at skabe retlige rammer for internationalt samarbejde mellem myndighederne i adoptivbørnenes hjemlande og i modtagerlandene med henblik på beskyttelse af børnenes interesser.

3.2. Europarådskonventionen af 1967 om Adoption af Børn

Danmark har tiltrådt Europarådskonventionen af 1967 om Adoption af Børn. I modsætning til Haageradoptionskonventionen handler Europarådskonventionen ikke direkte om internationalt samarbejde om adoption. I stedet indeholder konventionen krav til regulering af adoptionsområdet i de enkelte medlemsstater. Dette drejer sig bl.a. om indhentelse af samtykke til adoption og om inddragelse af barnet i adoptionsager.

Den danske adoptionslov er i overensstemmelse med konventionen.

4. Den nye Europarådskonventionen om adoption

a) baggrunden for konventionen

Baggrunden for udarbejdelsen af den nye konvention er som nævnt i pkt. 1, at 1967-konventionen er utidssvarende på flere områder. Dette skyldes især, at der siden 1967-konventionen internationalt er sket en væsentlig udvikling af holdningen til en række af de emner, som 1967-konventionen regulerer. Dette drejer sig især om øget fokus på børns rettigheder, herunder inddragelse i familieretlige sager.

b) Konventionens anvendelsesområde

Konventionen gælder for alle former for adoption af børn under 18 år. Konventionen omfatter således både internationale og nationale adoptioner.

c) Konventionens hovedelementer

Konventionen indeholder følgende hovedelementer:

- Adoptionen skal være til gavn for barnet. Der skal foreligge en undersøgelse af både adoptanten og barnet, herunder adoptantens adoptionsmotiv, helbred m.v.
- Retningslinjer for hvornår et samtykke til adoption kan gives.
- Retningslinjer for hvilke parter der som minimum skal give samtykke til adoption og formkrav til dette samtykke.
- Krav om at national lovgivning skal indeholde bestemmelser om, hvornår børn skal afgive samtykke til adoption. Denne aldersgrænse må ikke være højere end 14 år.
- Minimumsalder for adoptanter: Efter konventionen må minimumsalderen fastsættes mellem 18 og 30 år. Samtidig skal der være en passende aldersforskel mellem adoptanten og adoptivbarnet.
- Konventionen giver medlemsstaterne mulighed for at tillade, at partnere af samme køn samt samlevende af samme eller forskelligt køn kan adoptere sammen, men konventionen pålægger ikke medlemsstaterne at tillade dette.
- Retsvirkningerne af en adoption: Ved adoption indtræder samme retsforhold mellem adoptant og adoptivbarn som mellem forældre og deres barn. Samtidig skal retsforholdet mellem adoptivbarnet og dets oprinde-

lige slægt bortfalde. Ved stedbarnsadoption kan barnet dog bevare retsforholdet til den ene forælder.

- Det kan dog i national ret tillades, at der gennemføres adoptioner med begrænsede retsvirkninger. Som eksempler nævnes, at barnet kan bevare sit efternavn, og at det kan sikres, at barnet ikke indgår ægteskab eller registreret partnerskab med sin nærmeste oprindelige slægt.
- Hver medlemsstat skal udpege en centralmyndighed, der bl.a. efter anmodning skal fremsende oplysninger om kommende adoptanter, der opholder sig eller har opholdt sig i den pågældende stat, til brug for behandlingen af en adoptionssag i en anden medlemsstat. Oplysningerne må kun indsamles, behandles og formidles i overensstemmelse med reglerne om tavshedspligt og beskyttelse af personoplysninger.
- Der må ikke være utilbørlig økonomisk vinding ved adoption.
- Medlemsstaterne skal sikre, at der stilles tilstrækkelig adoptionsrådgivning og post adoption service til rådighed for kommende adoptanter, adoptanter og adoptivbørn.
- Adoptivbarnet skal have mulighed for at få oplysninger om sin oprindelse og eventuelt om sine oprindelige forældre.
- I modsætning til 1967-konventionen skelner den nye konvention ikke mellem børn født i ægteskab og børn født uden for ægteskab.

5. Betydningen af konventionen for Danmark

Dansk adoptionslovgivning og praksis på adoptionsområdet opfylder de krav, som konventionen stiller til medlemsstaternes adoptionslovgivning. Desuden er dansk ret i overensstemmelse med konventionens anbefalinger. Konventionen vil derfor ikke umiddelbart have betydning for adoptionslovgivningen, men ved ændringer af adoptionslovgivningen skal det sikres, at lovgivningen fortsat er i overensstemmelse med konventionen.

Som følge af den øgede globalisering opstår der oftere og oftere spørgsmål om anerkendelse i Danmark af adoptioner, der er foretaget i ulandet. Det vil lette anerkendelsen af udenlandske adoptioner, at adoptionslandet har tilsluttet sig konventionen, således at lovgivningen i adoptionslandet opfylder konventionens krav, bl.a. i relation til retsvirkningerne af en adoption.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Tiltrædelse af konventionen vil ikke have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for borgerne.

7. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Tiltrædelse af konventionen vil ikke have lovgivningsmæssige konsekvenser

8. Ikrafttræden

Efter adoptionslovens § 40 a kan regeringen indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om adoption. Overenskomsten finder anvendelse her i landet efter bekendtgørelse i Lovtidende.

Europarådets Konvention om Adoption af Børn træder efter artikel 24, nr. 3, i kraft den første dag i den måned, der begynder 3 måneder efter, at 3 lande har ratificeret konventionen.

For de stater, der efterfølgende ratificerer konventionen, træder den i kraft den første dag i den måned, der begynder 3 måneder efter ratifikationen.

9. Høring

Følgende organisationer m.v. høres over konventionen:

Adoptionsnævnet, Børnerådet, Børns Vilkår, Det Danske Center for Menneskerettigheder, AC-Børnehjælp, DanAdopt, Adoption & Samfund, Foreningen af statsforvaltningsjurister og Foreningen af statsforvaltningsdirektører.

10. Danmarks tiltrædelse til konventionen

Konvention åbnes for undertegnelse den 27. november 2008, hvor det forventes, at en række lande vil undertegne den. Regeringen agter at underskrive konventionen på dette tidspunkt.

11. Færøerne og Grønland

Konventionen indeholder mulighed for at tage territoriale forbehold. Ved underskrivelsen af konventionen vil Danmark tage forbehold for konventionens anvendelse for Færøerne og Grønland.

12. Sammenfatning

Konventionen fastsætter en række minimumskrav til medlemsstaternes behandling af adoptionssager, bl.a. i relation til krav om foretagelse af undersøgelser der sikre, at en adoption er til barnets bedste, samt krav til samtykke til adoption. Samtidig styrker konventionen barnets retsstilling i adoptionssager.

Dansk ret opfylder disse krav.